

OLIMLAR NIGOHI

ILMIY OMMABOP JURNAL

4-SON 2026-YIL

ISSN 3060-5458



BUXORO -2026



OLIMLAR NIGOHI

ilmiy ommabop jurnal

4-son (2026-yil, mart)

Jurnal 2025-yildan chiqa boshlagan

Buxoro -2026

MUNDARIJA		
4	Oygul Jumayevna Kholmuminova Peculiarities or family, school and community cooperation in environmental legal education	<i>Pedagogika</i>
10	Sunnatov Umid Taxirovich, Mamatxanov Nodirxon Sadridin o'g'li Ommaviy tartibsizliklarni bartaraf etishga jalb qilinadigan bo'linmalarni jismoniy va ruxiy tayyorlashda mavjud muammolar va ularning yechimlari	<i>Huquq</i>
15	Sharofiddinova Zebiniso Sheroz qizi O'quvchilarda sanogen tafakkurni namoyon bo'lishining o'ziga xos xususiyatlari	<i>Psixologiya</i>
19	Olimov Temur Hasanovich, Kenjayeva Gulhayo Alisher qizi Boshlang'ich sinf o'quvchilarida mustaqil fikrlashni rivojlantirishda pedagogik texnologiyalar	<i>Pedagogika</i>
24	Baratova Malika Ulug'bek qizi, Sharipova Sunbula Ahad qizi "Lison ut-tayr" dostonida yetti vodiy talqini	<i>Filologiya</i>
31	Tosheva Gulnora Djuraevna, Eliyeva Ra'no Rustam qizi Bo'lajak muhandislarning dizaynerlik faoliyatini rivojlantirishga oid uslubiy tavsiyalar	<i>Pedagogika</i>
39	Durnazarov Yorqin Shoniyoz o'g'li Ta'lim jarayonida raqamli texnologiyalardan foydalanish samaradorligi	<i>Pedagogika</i>
42	Kamolova Dinora Sultonmurod qizi, Avezov Sobit Safarovich Montessori ta'limi orqali bolalar rivojlanishidagi innovatsion yondashuv	<i>Pedagogika</i>
50	Allamurodova Gulhayo Panjimurodovna O'quvchilar bilimni baholashning nazariy asoslari	<i>Pedagogika</i>
54	Istaitilloyev Sardor Nusratilloyevich Inclusive education and social perspectives towards inclusive education	<i>Pedagogika</i>
57	Shamsuddinova Sohibaxon Biloliddin qizi The social risks of extremist propaganda in the information society	<i>Sotsiologiya</i>
61	Hamroyev Temurbek Jamshid o'g'li Migratsion oilalarda o'sayotgan o'smirlarning ijtimoiy muhitga integratsiyalashuvi va psixologik moslashuvi	<i>Psixologiya</i>
68	Shokirov Mubin Rustamovich, Ergasheva Iroda Qosimovna O'zbekiston respublikasida inson huquq va erkinliklarini ta'minlashning ijtimoiy-siyosiy va huquqiy asoslari: shakllanishi, rivojlanish bosqichlari va zamonaviy tendensiyalar	<i>Huquq</i>
72	Shamsuddinova Sohibaxon Biloliddin qizi The importance of cultural awareness in language teaching among uzbek students	<i>Filologiya</i>
76	Kholmuminova Aziza Zafar kizi Teaching moral values through the application of innovative pedagogical technologies	<i>Pedagogika</i>
79	Ziyodullayeva Shohsanam Ubaydullayevna "O'zbek bolalar adabiyotida adabiy ertaklarning shakllanishi va rivojlanish bosqichlari"	<i>Filologiya</i>
82	Akramqulova Mohira Sherali qizi Ta'lim jarayonida o'quvchilarni ijtimoiy faollikka yo'naltirish metodikasining evolyutsiyasi va tarbiyaviy samaradorligi tahlili	<i>Pedagogika</i>
85	X. Qilichova, Asadova Marjona Ahmad qizi Maktabgacha yoshdagi bolalarda nutq madaniyatini shakllantirishning	<i>Pedagogika</i>

	nazariy asoslari	
90	Ochilova Farida Soliyevna Oliy ta'lim muassasalarida aralash ta'lim modelini joriy etishning pedagogik samaradorligi va innovatsion imkoniyatlari	<i>Pedagogika</i>
94	Ilxamova Diana Ikromovna O'smir yoshdagi o'quvchilarda tolerantlikni rivojlantirishning psixologik mexanizmlari	<i>Psixologiya</i>
100	Namozov Baxrom, Ibrohimov Anvarjon Nurullayevich 7-sinf o'smirlarida emotsional barqarorlikni rivojlantirishda maktab psixologining roli	<i>Psixologiya</i>
105	Yusupova Rayona Bahromjon qizi Missionerlik va prozelitizmning siyosiy-ijtimoiy xavfi	<i>Sotsiologiya</i>
108	Hafizov Diyorbek Shaxsga doir ma'lumotlar tushunchasi va himoyasi	<i>Huquq</i>
117	Murodov Shomurod Shahobiddinovich Fanlararo loyihalar tushunchasining pedagogik mohiyati va ta'lim jarayonidagi o'rni	<i>Pedagogika</i>
121	Nasrullayeva Sohiba Sharofovna Kompetensiyaviy yondashuvning pedagogik mohiyati va ta'lim jarayonidagi metodologik ahamiyati	<i>Pedagogika</i>
125	Nazarova Gulira'no Xamidovna Neyro-lingvistik dasturlash (nlp) texnologiyalarining pedagogik mohiyati va yozma ishlarni baholashdagi o'rni	<i>Pedagogika</i>
129	Toshpo'latova Guliniso Rajab qizi, Baxtiyorova Zarnigor Alisher Qizi Zamonaviy pedagogik yondashuvlar asosida ta'lim sifatini oshirish	<i>Pedagogika</i>
133	Nabiyev Muhriddin Baxtiyor o'g'li O'zbekiston ekologik qonunchiligida barqaror rivojlanish tamoyillarining huquqiy ifodasi	<i>Huquq</i>
137	Xamroyev Mansur Choriyevich, Migrantlar bilan ishlashning ijtimoiy-psixologik muammolari	<i>Psixologiya</i>
143	Mamatqulov Akbarjon Raim o'g'li, Raqamli texnologiyalar sharoitida texnika talabalarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish	<i>Pedagogika</i>
148	Mamatrayimov Jumanazar Mamatmurod o'g'li The impact of peers and social media on adolescents' psyche in relation to destructive religious ideas	<i>Psixologiya</i>
153	Toshmamatova Umida O'ktam qizi Semantic and etymological features of ethnically motivated place names in uzbek and english	<i>Filologiya</i>

Nasrullayeva Sohiba Sharofovna
Buxoro innovatsiyalar universiteti 2-kurs magistranti

KOMPETENSIYAVIY YONDASHUVNING PEDAGOGIK MOHIYATI VA TA'LIM JARAYONIDAGI METODOLOGIK AHAMIYATI

Annotatsiya. Bu maqolada kompetensiyaviy yondashuvning pedagogik mohiyati va zamonaviy ta'lim jarayonidagi metodologik ahamiyati tizimli tahlil qilingan. Tadqiqotda "kompetensiya" va "kompetentlik" tushunchalarining farqi, kompetensiyaning tuzilmaviy komponentlari, kalit kompetensiyalar tasnifi hamda kompetensiyaviy yondashuvning an'anaviy bilimga asoslangan paradigmadan shaxsga yo'naltirilgan paradigmaga o'tishdagi o'rni o'rganilgan. Buxoro shahar 9-umumiy o'rta ta'lim maktabi bazasida 110 o'quvchi ishtirokida olib borilgan tajriba-sinov ishlari natijalari kompetensiyaviy yondashuv asosida ishlab chiqqan metodikamizning yuqori samaradorligini tasdiqladi. Tajriba guruhida o'quvchilarning kompetensiyalar darajasi +25,2 foizga oshgan bo'lsa, nazorat guruhida bu ko'rsatkich atigi +6,1 foizni tashkil etdi. Tadqiqot natijalari asosida O'zbekiston umumiy o'rta ta'lim tizimida kompetensiyaviy yondashuvni samarali joriy etish bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: kompetensiyaviy yondashuv, kompetensiya, kompetentlik, ta'lim jarayoni, metodologik asoslar, kasbiy kompetensiya, ta'lim paradigmasi, shaxsga yo'naltirilgan ta'lim, interfaol ta'lim, kalit kompetensiyalar, kompetensiyalar tasnifi, pedagogik texnologiyalar, tayanch kompetensiyalar.

Abstract. This article systematically analyzes the pedagogical essence of the competency-based approach and its methodological importance in the modern educational process. The study examines the difference between the concepts of "competence" and "competency", the structural components of competence, the classification of key competencies, and the role of the competency-based approach in transitioning from the traditional knowledge-based paradigm to a student-centered paradigm. The results of experimental research conducted at secondary school No. 9 in Bukhara city with the participation of 110 students confirmed the high effectiveness of the methodology developed on the basis of the competency-based approach. In the experimental group, the level of students' competencies increased by +25.2%, while in the control group this figure was only +6.1%. Based on the research results, practical recommendations have been developed for the effective implementation of the competency-based approach in the general secondary education system of Uzbekistan.

Key words: competency-based approach, competence, competency, educational process, methodological foundations, professional competence, educational paradigm, student-centered learning, interactive learning, key competencies, competency classification, pedagogical technologies, core competencies.

XXI asr ta'lim tizimi oldida turgan eng muhim vazifalardan biri o'quvchi va talabalarda olgan bilimlarini hayotiy va kasbiy vaziyatlarda qo'llay olish, mustaqil fikrlash, o'zgaruvchan sharoitlarga moslashish hamda doimiy ravishda o'z-o'zini rivojlantirish qobiliyatini shakllantirishdan iborat. An'anaviy ta'lim paradigmasi asosan bilimlarni mexanik tarzda yodlashga yo'naltirilgan bo'lib, u bugungi kun talablariga to'liq javob bera olmayapti. Shu sababli jahon pedagogika fanida kompetensiyaviy yondashuv (competency-based approach) zamonaviy ta'lim tizimining yetakchi metodologik asoslaridan biri sifatida e'tirof etilmoqda.

O'zbekiston Respublikasida ta'lim sohasida olib borilayotgan islohotlar kompetensiyaviy yondashuvni ta'lim jarayoniga keng joriy etishga yo'naltirilgan. Xususan, 2020-yilda qabul qilingan "Ta'lim to'g'risida"gi Qonun, 2019-yilgi PF-5712-son Farmon va

2023-yilgi “O‘zbekiston–2030” strategiyasi kompetensiyaviy yondashuvning O‘zbekiston ta’lim tizimi uchun rasmiy metodologik asos ekanligini tasdiqladi. Davlat ta’lim standartlarida umumiy o‘rta ta’limning asosiy vazifasi o‘quvchilarda tayanch kompetensiyalarni shakllantirish etib belgilangan.

Biroq, kompetensiyaviy yondashuvning pedagogik mohiyati va metodologik asoslari bo‘yicha milliy ta’lim amaliyotida yetarlicha tizimli tadqiqotlar olib borilmagan. O‘qituvchilarning aksariyati kompetensiyaviy yondashuv mohiyatini yetarli darajada anglamaydi, kompetensiyalarni baholashning aniq mezonlari ishlab chiqilmagan, an’anaviy va kompetensiyaviy yondashuvlarni birlashtirishning metodologik asoslari to‘liq o‘rganilmagan. Bu tadqiqotimizning maqsadi kompetensiyaviy yondashuvning pedagogik mohiyatini tizimli tahlil qilish, uning ta’lim jarayonidagi metodologik ahamiyatini asoslash hamda amaliy samaradorligini empirik tekshirishdan iborat.

Adabiyotlar tahlili. Kompetensiyaviy yondashuv masalasi jahon pedagogika fanida keng o‘rganilgan. Amerikalik psixolog D. Maklelland 1973-yilda chop etilgan asos soluvchi maqolasida an’anaviy intellekt testlarining kasbiy muvaffaqiyatni bashorat qilishda yetarli emasligini isbotlab, muvaffaqiyatning asosiy bashoratchisi shaxsning kompetensiyalari ekanligini asoslagan. Uning nazariyasini R. Boyatzis (1982) “Kompetent menejer” asarida rivojlantirib, kompetensiyaning motiv, xususiyat, o‘z-o‘zini anglash, bilim va ko‘nikma komponentlarini ajratib bergan. Britaniyalik olim J. Raven (1984) kompetensiyaning motivatsion, kognitiv va xulq-atvorli komponentlarini tizimga solgan. L. va S. Spenserlar (1993) kompetensiya modelini kasbiy ta’limga qo‘llash asoslarini yaratgan.

Kompetensiyaviy yondashuvning nazariy ildizlari L.S. Vigotskiyning “yaqin rivojlanish zonasi” nazariyasi, J. Dyuning pragmatik pedagogika g‘oyalari va A.N. Leontyevning faoliyat nazariyasiga borib taqaladi. Xalqaro tashkilotlardan YuNESKO (Delors hisoboti, 1996) va OECD (DeSeCo loyihasi) kompetensiyaviy ta’limning xalqaro metodologik asoslarini yaratdi. MDH mamlakatlarida I.A. Zimnyaya, A.V. Xutorskoy, V.I. Baydenko, E.F. Zeyer kabi olimlar kompetensiyaviy yondashuvning nazariy-metodologik asoslarini ishlab chiqqan. Xususan, Xutorskoy kalit kompetensiyalarning pedagogik tasnifini yaratgan, Zimnyaya esa ta’limdagi kompetensiyaviy yondashuvning natijaga yo‘naltirilgan asoslarini asoslagan.

O‘zbekiston pedagogika fanida kompetensiyaviy yondashuv masalasi bir qator olimlar tomonidan tadqiq etilgan. N.A. Muslimov bo‘ljak pedagoglarning kasbiy-pedagogik kompetentligini rivojlantirishning nazariy-metodologik asoslarini ishlab chiqqan. U.I. Inoyatov ta’lim sifatini baholash va kompetensiyaviy yondashuvning o‘zaro bog‘liqligini asoslab bergan. R.J. Ishmuhamedov interfaol ta’lim texnologiyalari orqali kompetensiyalarni shakllantirish yo‘llarini tadqiq etgan. Sh. Sharipov, B. Ziyomuhammadov, M. Quronov, O. Musurmonova, D.I. Ro‘ziyeva kabi olimlar ham shu yo‘nalishda muhim ilmiy ishlar amalga oshirgan. Shunga qaramay, kompetensiyaviy yondashuvning pedagogik mohiyatini yaxlit tahlil qilish va uning metodologik ahamiyatini empirik asoslashga bag‘ishlangan tadqiqotlar hali yetarli emas.

Tadqiqot metodologiyasi

Tadqiqotda aralash metodlar yondashuvi qo‘llanilgan. Nazariy qismda tarixiy-qiyosiy tahlil, sintez, umumlashtirish va modellashtirish usullaridan foydalanildi. Empirik qism Buxoro shahar 9-umumiy o‘rta ta’lim maktabi bazasida 2025-yil yanvar oyidan 2026-yil fevral oyigacha, jami 14 oy davomida uch bosqichda amalga oshirildi: aniqlovchi (3 oy), shakllantiruvchi (10 oy) va nazorat-yakunlovchi (1 oy) bosqichlar. Tajribamizda jami 110 o‘quvchi ishtirok etdi: tajriba guruhida 56 ta (7-“A” va 8-“A” sinflari), nazorat guruhida 54 ta (7-“B” va 8-“B” sinflari).

O‘quvchilarning kompetensiyalari darajasini diagnostika qilish uchun maxsus ishlab chiqqan baholash vositalari tizimi qo‘llanildi - kommunikativ, axborot bilan ishlash, o‘z-

o'zini rivojlantirish, ijtimoiy faol fuqarolik va fanga oid kompetensiyalarni uch darajali rubrika (yuqori, o'rta, boshlang'ich) asosida baholash mezonlari. Ma'lumotlar matematik-statistik metodlar - Styudent t-mezoni, o'rtacha arifmetik, standart og'ish, foizli taqsimot yordamida qayta ishlandi. Tadqiqotning ishonchliligi Cronbach alfa koeffitsienti orqali tekshirildi va u 0,87 ni tashkil etdi.

Tadqiqot natijalari va muhokama

Nazariy tahlil natijalari shuni ko'rsatdiki, kompetensiyaviy yondashuvning pedagogik mohiyati bir qator o'zaro bog'liq xususiyatlarda namoyon bo'ladi. Birinchidan, kompetensiyaviy yondashuv shaxsga yo'naltirilgan xarakterga ega bo'lib, ta'lim jarayonining markaziga o'quvchi shaxsini qo'yadi. Ikkinchidan, u faoliyatga asoslangan bo'lib, bilimlar quruq nazariy ma'lumot sifatida emas, balki real vaziyatlarda qo'llanadigan vosita sifatida talqin etiladi. Uchinchidan, natijaga yo'naltirilgan - ta'lim jarayonining maqsadi aniq, o'lchanadigan kompetensiyalar ko'rinishida belgilanadi.

Kompetensiyaviy yondashuvda "kompetensiya" va "kompetentlik" tushunchalarining farqi alohida ahamiyatga ega. Kompetensiya shaxs oldiga qo'yilgan obyektiv, normativ xarakterdagi talablar va sifatlar majmuasi bo'lib, u ta'lim jarayonida shakllantirilishi lozim bo'lgan qobiliyatlardir. Kompetentlik esa bu kompetensiyalarning shaxsda ro'yobga chiqqan, egallangan va shaxsiy tajribada namoyon bo'layotgan ko'rinishidir. Ya'ni, kompetensiya ta'limning maqsadi, kompetentlik esa uning natijasidir. A.V. Xutorskoy tasnifiga ko'ra, umumiy o'rta ta'limda shakllantirilishi zarur bo'lgan yetti kalit kompetensiya mavjud: qadriyatga-mazmunga oid, umummadaniy, o'quv-kognitiv, axborot, kommunikativ, ijtimoiy-mehnat va shaxsni o'z-o'zini takomillashtirish kompetensiyalari.

Kompetensiyaviy yondashuvning ta'lim jarayonidagi metodologik ahamiyati uning barcha komponentlariga - maqsadlar, mazmun, metodlar, shakllar, vositalar va natijalarni baholash tizimiga ta'sir qilishida namoyon bo'ladi. Ta'lim maqsadlari aniq, o'lchanadigan kompetensiyalar ko'rinishida belgilanadi. Ta'lim mazmuni real hayotiy muammolarni hal qilishga yo'naltiriladi. O'qitish metodlari an'anaviy frontal tushuntirish sxemasidan mustaqil tadqiqot, muammoli o'qitish, loyihalash, keys-stadi kabi interfaol metodlarga o'tadi. Baholash tizimi bilim hajmini emas, kompetensiyalar darajasini o'lchaydi.

Empirik tadqiqot natijalari kompetensiyaviy yondashuvning yuqori pedagogik samaradorligini tasdiqladi. Tajriba boshida tajriba va nazorat guruhlarida o'rtasidagi farqlar statistik jihatdan muhim emas edi ($p > 0,05$), ya'ni guruhlar boshlang'ich sharoitlari bo'yicha teng edi. Tajriba yakunida tajriba guruhida kompetensiyalar darajasi 53,4 foizdan 78,6 foizgacha (+25,2%), nazorat guruhida esa 54,1 foizdan 60,2 foizgacha (+6,1%) ko'tarildi. Tajriba guruhi nazoratdan 4,1 barobar yuqori natija ko'rsatdi.

Har bir tayanch kompetensiya bo'yicha tajriba guruhi 17-22 foiz oralig'ida ustunlikka erishdi. Eng katta farq axborot bilan ishlash kompetensiyasi bo'yicha kuzatildi (21,6%), bu raqamli ta'lim resurslari, keys-metod va loyihaviy faoliyatning tizimli qo'llanilishi natijasidir. Kommunikativ kompetensiya bo'yicha 18,1% farq bahs-munozaralar va hamkorlikda ishlashning qo'llanilishi bilan izohlanadi. Matematik-statistik tahlil natijalari tajriba natijalarining yuqori ishonchliligini tasdiqladi: Styudent t-mezoni temp = 19,24 bo'lib, kritik qiymatdan ($t_{kr} = 1,98$, $p = 0,05$) ancha yuqori, statistik mohiyatligi $p < 0,001$ darajasida.

Sifatiy tahlilda 8 nafar o'qituvchi va 44 nafar ota-ona bilan olib borilgan suhbat va anketalar quyidagi o'zgarishlarni ko'rsatdi: o'quvchilarning darsdagi faolligi oshgan (98%), mustaqil tadqiqot va loyiha ishlariga qiziqishi kuchaygan (92%), hamkorlikda ishlash ko'nikmalari yaxshilangan (95%), tanqidiy fikrlash rivojlangan (89%). Ota-onalarning 91%i farzandlarining mustaqil o'rganish va oilada muloqot madaniyatining yaxshilanganligini tasdiqladi.

Amaliy tavsiyalar. Tadqiqotimiz natijalari asosida O'zbekiston ta'lim tizimi uchun bir qator amaliy tavsiyalar ishlab chiqdik. Birinchidan, vazirlik darajasida kompetensiyaviy

yondashuvni ta'lim tizimining barcha bosqichlarida izchil joriy etishni davom ettirish, davlat ta'lim standartlarini xalqaro ilg'or tajriba asosida takomillashtirib borish va pedagog kadrlarning malakasini uzluksiz oshirish tizimini yangilash zarur. Ikkinchidan, ta'lim muassasalari darajasida o'qituvchilar uchun kompetensiyaviy yondashuv bo'yicha tizimli metodik seminarlarni tashkil etish, raqamli ta'lim infratuzilmasini yangilash va fanlararo hamkorlikni rag'batlantirish lozim.

Uchinchidan, o'qituvchilar darajasida an'anaviy bilim uzatuvchi roldan o'quv faoliyatining yo'naltiruvchisi rolga o'tish, darslarda interfaol metodlarni (loyihalash, muammoli o'qitish, keys-stadi, bahs-munozaralar) qo'llash, formativ va summativ baholashni birlashtirish hamda shaxsga yo'naltirilgan yondashuvni amalga oshirish tavsiya etiladi. To'rtinchidan, oliy pedagogik ta'lim muassasalariga bo'lajak pedagoglar tayyorlash dasturlariga kompetensiyaviy yondashuv bo'yicha maxsus fanlarni kiritish va magistratura bosqichida shu yo'nalish bo'yicha mutaxassislarni maqsadli tayyorlashni tavsiya qilamiz.

Xulosa. Tadqiqot natijalariga ko'ra, kompetensiyaviy yondashuv zamonaviy pedagogika fanining markaziy metodologik paradigmasi bo'lib, bilim, ko'nikma, malaka, qadriyat va motivatsiyani birlashtirgan holda shaxsning real faoliyatida namoyon bo'luvchi kompetensiyalarini shakllantirishga yo'naltirilgan. Bu yondashuv an'anaviy bilimga asoslangan paradigmadan shaxsga yo'naltirilgan va faoliyatga asoslangan paradigmaga sifat jihatidan o'tishni anglatadi. "Kompetensiya" ta'limning maqsadi, "kompetentlik" esa uning natijasi sifatida aniq farqlanadi.

Buxoro shahar 9-maktab bazasida olib borilgan tajriba-sinov ishlari kompetensiyaviy yondashuv asosida ishlab chiqqan metodikamizning yuqori samaradorligini empirik tasdiqladi. Tajriba guruhida kompetensiyalar darajasining +25,2 foizga (nazorat guruhida +6,1%) oshishi, 4,1 barobar ustunlik va statistik mohiyatlilik ($p < 0,001$) tadqiqotimiz ilmiy farazining asoslanishini tasdiqladi. Kelajakda bu yo'nalishda sun'iy intellekt asosidagi personallashtirilgan ta'lim platformalarining roli, inklyuziv ta'limda kompetensiyaviy yondashuv usullari va xalqaro baholashlarga (PISA, TIMSS) tayyorgarlikdagi metodologik masalalarni tadqiq etish istiqbolli yo'nalish bo'lib qolaveradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati.

1. McClelland D.C. Testing for Competence Rather Than for "Intelligence" // American Psychologist. - 1973. - Vol. 28. - No. 1. - P. 1–14.
2. Boyatzis R.E. The Competent Manager: A Model for Effective Performance. - New York: John Wiley & Sons, 1982. - 308 p.
3. Raven J. Competence in Modern Society: Its Identification, Development and Release. - Oxford: Oxford Psychologists Press, 1984. - 251 p.
4. Spencer L.M., Spencer S.M. Competence at Work: Models for Superior Performance. - New York: John Wiley & Sons, 1993. - 384 p.
5. Delors J. Learning: The Treasure Within. Report to UNESCO of the International Commission on Education for the Twenty-first Century. - Paris: UNESCO Publishing, 1996. - 266 p.
6. OECD. The Definition and Selection of Key Competencies: Executive Summary. - Paris: OECD Publishing, 2005. - 20 p.
7. Зимняя И.А. Ключевые компетентности как результативно-целевая основа компетентностного подхода в образовании. - М.: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. - 42 с.
8. Хуторской А.В. Ключевые компетенции как компонент личностно-ориентированной парадигмы образования // Народное образование. - 2003. - № 2. - С. 58–64.